

การพัฒนาระบบการสื่อสารสุขภาพ ด้านอนามัยเจริญพันธุ์ สำหรับแรงงานข้ามชาติไทใหญ่

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการสื่อสารสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์สำหรับแรงงานข้ามชาติไทใหญ่โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน พื้นที่วิจัยคือจังหวัดเชียงใหม่ เน้นเขตเมืองและชนเมือง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอสารภี อำเภอสันทราย และอำเภอสันกำแพง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยใช้ตัวแทนจากกลุ่มภาคีหลัก ได้แก่ นักวิชาการจากคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 5 คน และนักวิชาการจากคณะกรรมการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2 คน ตัวแทนจากสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายโครงการซิดด์ และเครือข่ายมูลนิธิแมพ จำนวน 20 คน กลุ่มตัวอย่างจากภาคีรอง ได้แก่ นักจัดรายการใหญ่ของวิทยุชุมชน จำนวน 28 คน พนักงานสุขภาพต่างด้าว (พสต.) และอาสาสมัครสุขภาพต่างด้าว (อสต.) จำนวน 25 คน ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ การสัมภาษณ์ การสังเกต การอบรมแบบมีส่วนร่วม (Participatory Training) ประกอบด้วยการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เต็ม (Experiential Learning Cycle) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) โดยการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและภาคสนาม ร่วมกับการประชุมปรึกษาหารือ (Meeting) การสะท้อนความคิด (Reflection) การจัดเวทีสรุปบทเรียน (Lesson Learn) และการทำแบบประเมินผลการฝึกอบรมเพื่อเปรียบเทียบความรู้และทักษะก่อน-หลังในการสื่อสารสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์ การดำเนินกิจกรรมเน้นการทำงานแบบพหุภาคี ประกอบด้วยแรงงานข้ามชาติไทใหญ่ แกนนำไทใหญ่ นักสื่อสารไทใหญ่และนักวิชาการโดยมีกลุ่มภาคีหลัก ทำหน้าที่เป็น “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” เพื่อผลักดันการทำงานเชิงระบบ ทำการวิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีสามเส้า (Triangulation) ผลการวิจัยทำให้เกิดการพัฒนาระบบสื่อสารสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์สำหรับแรงงานข้ามชาติไทใหญ่นี้ 1) เกิดการประสานงานของสามภาคีหลัก ร่วมกับโครงการซิดด์ และเจ้าหน้าที่จากมูลนิธิแมพ 2) เกิดนักสื่อสารสุขภาพไทใหญ่ที่มีความตระหนักและมีความรู้พื้นฐานด้านการดูแลสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์ 3) มีสื่อรณรงค์สุขภาพประเภทต่างๆ ได้แก่ สื่อเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อรณรงค์ เช่น ละครและสเปคตอลรณรงค์ แผ่นพับ ภาพพลิก และบอร์ดสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์ ทำให้ได้ระบบสื่อสารสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ และมีพลังในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสุขภาพให้กระจายไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์และทั่วถึง และยั่งยืน

คำสำคัญ: การสื่อสารสุขภาพ การพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารสุขภาพ การพัฒนาสื่อสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์ แรงงานข้ามชาติไทใหญ่

หัวหน้าคณะวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุลัทธนา ยิ้มแย้ม
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ที่อยู่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

110 ถ.อินทวโรธ ต.ศรีภูมิ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

Email : syimyam@gmail.com

Enhancing Health Communication System on Reproductive Health for Shan Migrant Workers

Abstract

This project aimed at developing a reproductive health communication system for Shan migrant workers. The process consisted of three strategies as follows: 1) a strategy to develop a network of health communication, 2) a strategy to build capacity of leaders for health communication, and 3) a strategy to develop reproductive health media. The project had employed participatory methods in every activity. Results of the project were as follows: 1) A network of reproductive health communication for Shan migrant workers was set up. The network consisted of health and communication faculty members from Chiang Mai University, an official from Chiang Mai Primary Health Office together with Shield Project, and an official from MAP Foundation. The networking was a multi-lateral coordination for reproductive health care; 2) There were health communicators who were aware of the importance of reproductive health care and were equipped with basic knowledge on reproductive health communication; and 3) There were various forms of health media which included audio media, print media, and campaign media such as radio spots and radio dramas, pamphlets, flip charts, and display boards aimed at reproductive health care promotion. The suggestions from a synthesis of key lessons learned of this project conclude that 1) developing an effective and sustainable health communication system should include three main partners for health distribution to reach target groups thoroughly and creatively; 2) health communication system with a wide-range impact should consist of prime key movers and secondary movers for health information distribution thoroughly and sustainably; and 3) developing media for health campaigns needs technical-oriented factors to increase both efficiency and efficacy of the media.

Key words : health communication, network development, capacity building of health communicators, health media development, reproductive health, Shan migrant workers.

Head of Research Team

**Associate Professor
Susanha Yimyam, Ph.D.**

Faculty of Nursing,
Chiang Mai University

Address : Chiang Mai University
110 Inthawaroros Rd., Sripum,
Chiang Mai 50200

Email : syimyam@gmail.com